

TEKST 69: Bar Hebraeus om forfølgelse af kristne og jøder under Al-Hakim (985-1021)

Gregor Bar Hebraeus var syrisk kristen teolog og historieskriver fra det 13. århundrede. Han skrev bl.a. en verdenskrønike på syrisk fra Skabelsen til sin egen tid, hvori han benytter sig af ældre og nu tabte krøniker som forlæg.

5 Og på dette tidspunkt regerede kaliffen af Ægypten Hakim,¹ og Opstandelseskirken,² som ligger i Jerusalem, blev gravet op ved dets fundamenter, og al dens inventar blev plyndret. Og han ødelagde også tusindvis af kirker, der lå i hans lande. Og han bød herolder at proklamere: "Enhver kristen, der træder ind i arabernes tro skal æres, og den, der ikke træder ind skal vanæres, og han skal hænge et kors om halsen fra oven [over hovedet?]. Og jøderne skal om deres halse hænge afbilledet af en kalvs hoved, da de lavede [en kalv] i ørkenen og tilbad den. Og de må ikke bære ringe på fingrene på højre hånd, ej heller skal de ride på heste, men på muldyr og æsler med almindelige sadler og stighbøjler af træ. Og den mand, der ikke vil acceptere denne ydmygelse, lad ham tage alt, hvad han har og drage til romernes³ land.

15 Og da dette ediktet blev bekendtgjort drog mange mennesker bort, men nogle få fornægtede de kristnes tro. Og de, der hverken drog bort eller fornægtede deres tro hængte kors af guld og sølv om halsen, og de gjorde for sig selv sadler i rigt farvede materialer. Da Hakim hørte dette blev han vred, og han befalede og sagde: "Enhver kristen, der ikke om halsen hænger et kors af træ, der vejer fire *litres* i henhold til måleenheden i Bagdad, skal dræbes. Og også den jøde, der ikke om nakken hænger en plade, der vejer seks pund, med billedet af en kyllingeklo, skal dræbes. Og når de besøger badene skal de binde små bjælder om halsen, så de kan skelnes fra araberne." Denne forfølgelse begyndte på grund af en vis mand, der hadede de kristne. Han fortalte kaliffen Hakim en historie [om, at] "når de kristne samles i helligdommen i Jerusalem for at fejre Påskefesten, så samarbejder de snedigt med kirkens opsynsmænd, og de indsmører med olie af balsam den jerntråd, hvori lampen over graven hænger. Og når arabernes guvernør forsegler døren til graven, tænder de kristne på taget ild i toppen af jerntråden, og ilden løber ned til vægen i lampen og antænder den. Og så råber de "Kuria Layson" [Kyrie eleison⁴] og græder, foregiver, at de ser det lys, som nedsteg fra himlen over graven, og de bliver bekræftet i deres tro."⁵

30 Og da de kristne og jøderne havde været i denne tilstand af trængsel i lang tid, angrede kaliffen Hakim, nogen tid før han blev dræbt, hvad han havde gjort, og han befalede, at de, der havde fornægtet deres tro skulle vende tilbage til den igen. [...]

¹ Al-Hakim, kalif 996-1021

² Opstandelseskirken (Gravkirken) havde flere gange tidligere været udsat for angreb, men denne blev den nedbrudt til grunden.

³ Romerne, dvs. byzantinerne

⁴ *Herre, forbarm dig* (over os).

⁵ Ritualet, der her omtales, kendes fra 800-tallet som Den hellige ilds mysterium i Gravkirken. Jesu grav forsegles af Jerusalems myndigheder, men Påske morgen går patriarken ind i graven og her antændes lamperne angiveligt på mirakuløs vis uden menneskelig medvirken.

J. M. Rosenløv: *Kalifatet – Dets ekspansion og det muslimske herredømme i Palæstina og Syrien* (2014)

5 Fra Bar Hebraeus' krønike (*Chronicon Syriacum*) afs. 204-205, 219. Her efter E. A. W. Budge (overs.): *The Chronography of Bar Hebraeus*. Oxford 1932, vol. 1, s.184f.